RETSMØDERAPPORT
i sag 74/86 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. *Retlig baggrund*

Vindyrkningsområderne i Fællesskabet er opdelt i vinavlszoner. I henhold til artikel 32, stk. 1, i forordning nr. 337/79 om den fælles markedsordning for vin kan medlemsstaterne i de enkelte vinavlszoner tillade en forhøjelse af det naturlige alkoholindhold i vin udtrykt i volumen. Grænserne for denne forhøjelse afhænger af den pågældende vinavlszone. I vinavlszone A må forhøjelsen ikke overstige 3,5% vol. Ifølge artikel 32, stk. 2, kan den øverste grænse for forhøjelsen af alkoholindholdet som omhandlet i stk. 1 i år med usædvanligt ugunstige vejrforhold i vinavlszone A hæves indtil 4,5% vol. En beslutning om tilladelse til en forhøjelse i henhold til stk. 2 skal træffes af Kommissionen efter forvaltningskomitéproceduren (jfr. forordningens artikel 32, stk. 4, sammenholdt med artikel 67).

2. *Tvistens baggrund*

For så vidt angår spørgsmålet om en forhøjelse af alkoholindholdet i vin, henviste den tyske Weingesetz (lov om vin) i affattelsen af 14. juli 1971 (BGBl. I 1971, s. 893) til de relevante bestemmelser om den fælles markedsordning for vin. I begyndelsen af 1982 blev loven ændret af Forbundsdagen, således at der i forbindelse med henvisningen til forordning nr. 337/79 i §6, stk. 2, blev indføjet følgende bestemmelse:

»For vindyrkningsområderne Mosel-Saar-Ruwer, Mittelrhein og Ahr gælder der en øverste grænse for forhøjelse af alkoholindholdet på 4,5% vol. for bestemte vinstoksorter og bestemte vindyrkningsarealer.«

Den 8. juli 1982 fremsendte Kommissionen en telex til Forbundsrepublikken Tysklands regering, hvori den opfordrede forbundsregeringen til at tage skridt til, at loven, som ændret af Forbundsdagen, ikke trådte i kraft, idet den efter Kommissionens mening stred mod artikel 32, stk. 1, i forordning nr. 337/79. I sit svar af 30. juli 1982 meddelte forbundsregeringen, at den delte Kommissionens opfattelse, og at Kommissionens telex af 8. juli 1982 var blevet fremsendt til de delstatsmyndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af vinlovgivningen, og til de berørte parter inden for erhvervet. Endvidere meddelte forbundsregeringen, at den ville bestræbe sig på hurtigst muligst at bringe uoverensstemmelsen mellem §6 i Weingesetz og fællesskabsforordningen til ophør.

Ændringsloven blev undertegnet af forbundspræsidenten og forbundsregeringen den 27. august 1982. Efter at være blevet bekendtgjort i Bundesgesetzblatt den 31. august 1982 trådte den i kraft den 1. september 1982.

Samtidig blev den nye affattelse af Weingesetz offentliggjort i *Bundesgesetzblatt.* I denne forbindelse blev §6, stk. 2, forsynet med følgende fodnote:

* Processprog: Tysk.

»I henhold til artikel 32, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 337/79 er den øverste grænse for forhøjelse af alkoholindholdet fastsat til 3,5% vol. for alle vindyrkningsområder i vinavlszone A. EF-Kommissionen kan i år med usædvanligt ugunstige vejrforhold træffe beslutning om en forhøjelse af grænseværdien til 4,5% vol.«

Forbundsregeringen tog ikke i løbet af 1983 og 1984 skridt til at ændre den omtvistede nationale bestemmelse. I denne periode søgte forbundsregeringen at opnå en ændring af forordning nr. 337/79, således at §6 i Weingesetz ikke længere ville stride mod forordningens artikel 32. Ved skrivelser af 13. december 1982 og 22. december 1984 afviste Kommissionen en sådan ændring.

Ved skrivelse af 9. oktober 1984 indledte Kommissionen en traktatbrudsprocedure. Den opfordrede i medfør af Traktatens artikel 169 forbundsregeringen til at fremsætte sine bemærkninger inden to måneder.

I sit svar af 11. december 1984 erkendte forbundsregeringen, at §6 i Weingesetz stred mod fællesskabsretten. Den planlagte ændring af national ret var blevet forsinket, men et lovforslag kunne forventes udarbejdet i begyndelsen af 1985. Efter at Kommissionen havde konstateret, at der i begyndelsen af 1985 endnu ikke var blevet taget skridt til en ændring af loven, fremsatte den den 1. juli 1985 en begrundet udtalelse, som forbundsregeringen ikke reagerede på.

Kommissionen anlagde herefter i medfør af Traktatens artikel 169, stk. 2, sag ved Domstolen i anledning af det traktatbrud, som Forbundsrepublikken Tyskland angiveligt havde gjort sig skyldig i.

3. *Retsforhandlinger*

Kommissionens stævning i sagen blev registreret på Domstolens Justitskontor den 12. marts 1986.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssig, idet Kommissionen dog har frafaldet replik.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Ved skrivelse af 1. februar 1988 meddelte Martin Seidel — og Hans-Joachim Horn, der med virkning fra den 25. august 1987 var trådt i stedet for Peter Rohland — Domstolen, at de ikke længere var forbundsregeringens befuldmægtigede i denne sag. Under den mundtlige forhandling var Forbundsrepublikken Tyskland herefter repræsenteret af Ministerialrätin i Forbundsministeriet for Ungdoms-, Familie-, Kvinde- og Offentlige Sundhedsanliggender Jutta Peters og af advokaterne Dietmar Knopp og Frank Montag, Køln.

II — Parternes påstande

Sagsøgeren, Kommissionen, har nedlagt følgende påstande:

1) Det statueres, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til den fælles markedsordning for vin, herunder navnlig artikel 32 i Rådets forordning (EØF) nr. 337/79, samt EØF-Traktatens artikler 189 og 5, idet der i den tyske Weingesetz er indsat en bestemmelse, hvorefter der for vindyrkningsområderne »Mosel-Saar-Ruwer«, »Mittelrhein« og »Ahr« for bestemte vin-

stoksorter og bestemte vindyrkningsarealer gælder en øverste grænse på 4,5% vol. for tilsætning af alkohol;

2) Forbundsrepublikken Tyskland tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte, Forbundsrepublikken Tyskland, har nedlagt påstand om,

— at der træffes afgørelse i overensstemmelse med gældende ret.

III — Parternes anbringender og argumenter

Kommissionen har gjort gældende, at opretholdelsen af §6 i Weingesetz, som ændret i 1982, i første række skaber en betydelig retsusikkerhed. Kommissionen har herved først anført, at hverken fremsendelsen af Kommissionens telex til de delstatsmyndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af loven, eller fodnoten i forbindelse med offentliggørelsen af den nye affattelse af Weingesetz kan sikre en effektiv anvendelse af reglerne om de øverste grænser, der er fastsat i forordning nr. 337/79. I henhold til tysk forfatningsret er en offentliggørelse af en ændret affattelse af en lov som omhandlet kun en deklaratorisk meddelelse uden lovskraft. I betragtning af det strafferetlige princip, hvorefter det klart skal fremgå af den pågældende bestemmelse, hvorvidt et forhold er strafbart, er det endvidere tvivlsomt, om de tyske domstole med den nuværende affattelse af §6 vil kunne bringe de relevante bestemmelser om straf i anvendelse ved forhøjelser af alkoholindholdet, der overstiger den normale grænse på 3,5% vol.

Kommissionen har videre anført, at §6 skaber en retsusikkerhed derved, at der er indsat en bestemmelse i Weingesetz, som afviger fra den pågældende fællesskabsforordning. Dette indebærer en uvished hos de retsundergivne med hensyn til, hvad der er gældende ret, og udgør ifølge Domstolens faste praksis en tilsidesættelse af EØF-Traktatens artikel 189, stk. 2, og artikel 5 (jfr. f. eks. dommen af 4. april 1974, 167/73, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 359, og dommen af 25. oktober 1979, 159/78, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 3247).

Herudover foreligger der ifølge Kommissionen en tilsidesættelse af forordning nr. 337/79 og af EØF-Traktatens artikler 5 og 189 derved, at §6 i Weingesetz giver grundlag for at antage, at en forhøjelse af alkoholindholdet til 4,5% vol. kun kan komme i betragtning i vindyrkningsområderne Mosel-Saar-Ruwer, Mittelrhein og Ahr, selv om artikel 32 i forordning nr. 337/79 indeholder hjemmel til at træffe bestemmelse om en forhøjelse indtil 4,5% vol. for hele vinavlszone A.

Forbundsregeringen har ikke bestridt, at der er grundlag for Kommissionens klagepunkt. Det må dog tages i betragtning, at fællesskabsbestemmelserne om forhøjelse af alkoholindholdet håndhæves strengt i Forbundsrepublikken Tyskland, således at der i denne forbindelse ikke består nogen retsusikkerhed. Endvidere forbereder forbundsregeringen i øjeblikket en reform af Weingesetz, der bl. a. vil medføre en ophævelse af den omtvistede bestemmelse.

T. Koopmans
Refererende dommer